

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Óvár, Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen e lap hetenkint háromszor u. m. Vasárnap, Szerdán és Pénteken. Ára évről-évre 3 ft o. 6. Hirdetési ár: soronként 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

KIADÓ-HIVATAL:

Közép-utca, STEIN J. könyvkerekedőse.

Kolozsvár, okt. 25-kén.

(D) Midőn Luther a pápa és a német császár elleni harczot megkezdé, fegyvereit vette a bibliát, vértjeit a német ország-törvényt, s szemben az erőhatalommal így kiáltott fel: „Itt állok én, s másképp nem tehetek, Isten segítsen engemet.“ És e gondolatban, ez eszmében feküdt a reformatió győzedelme. A francziák győzedelmeket a múlt század végén nem a Bastille megrohanásának köszönhetik, hanem azon eszmének, melyet Mirabeau kimondott, mikor XVI-dik Lajos megparancsolá minisztereinek, hogy a nemzeti gyűlést oszlássák szét, és Mirabeau így kiáltott fel: „Mi a nép nevében vagyunk itt, és csak a szuronyok hatalmának engedünk.“

E nyilatkozat hasonló volt Lutheréhez, s győzelmet szerzett a francia népnek. Igaz, hogy e győzelmet a Bastille megrohanása, s így a nép erőhatalma sietteté, de ha a francia nemzeti gyűlés ez eszme alapján csak úgy a törvényes ellentállás terén marad vala, — mint maradott egykor az angol parlament első Károly alatt — győzelme vérontás nélkül bizonyos lesz vala.

Ha valamely nemzet a törvényre, és jogra támaszkodik, s ott kitartólag, megrendíthetetlenül megáll, lehetlen, hogy végre ügyét meg ne nyerje.

Még ott is, hol az írott törvény malasztja hiányzik, valamely nemzetnek nem mindjárt kell önvédelmére a lázadás fegyveréhez folyamodni, még ott is megvannak a természet törvény erkölcsi fegyverei, s annak győzelme el nem marad, ha a nép egyetértőleg és kitartólag cselekszik.

A hinduk között teljesen jogtalan volt a nép és mégis tudott alkalmat venni a békés ellentállásra. A hányzor rajtok igazságtalanság történt, a hányzor okuk volt panaszra fakadni, mindannyiszor kiűtek az utcákra Isten ege alá, és ott éheztek, éhen haltak el, ha az uralkodó nem akarta meghallgatni kérésüket.

Vannak a népnek oly jogai, melyeknek gyakorlatában semmi hatalom nem gátolhatja.

Midőn a rómaiak hasztalan küzdöttek a törvény fegyvereivel, midőn szóval okokkal győzniök nem lehetett: elhallgattak, kivonultak seregestől a szent hegyre, fölhagyva mindennel, szükseget, nyomort tűrtek, kivándoroltak, míg végre a főhatalom meghallgatá őket; mert nép nélkül nem lehet főhatalom.

Hallgatni, és mit sem tenni a maga idejében, éppen akkora esélyesség, a legitim érzetnek éppen oly győzhetlen fegyvere, mint szólni, és tenni a maga idejében.

Ily esélyesen egyetértő nép tiszteletét gerjeszt saját közvéleménye iránt.

E perczekben, midőn köztünk is az ős jogos állapot visszaalakulására az első fontos lépés meg van téve, az a kérdés, hogy közéletünk ügyei körül hosszabb hallgatásunk után eljött-e már a szólás ideje, s azon tétlenségből, melybe részint a rendkívüli idők, részint a rendkívüli államkísérletek lökte minket, eljött-e a törvényes tettek ideje?

A szólás ideje azt érezzük, hogy még nem jött el, de rövid időn eljövendő. A szólásra még e perczben organumunk csak a sajtó; hogy ez organumon egyesenes a kérdések derekához szólhassunk, be kell várnunk az új sajtótörvényt, mely már az illető miniszterium zöld asztalán lehet. Ennek szabályaiban még bővebb magyarázatot látandunk azon visszaszerzés irányára nézve, melyet Ő Felsége gyors elhatározással kezdeményezett.

Hogy a tettek ideje eljött-e? ez a második kérdés. E kérdésre mi nem felelhetünk, ezt a legközelebbi napok fejtik meg, a midőn megmérni lehet ha vajjon a megkezdett alapon lehet-e tovább építeni oly építményt, mely szintoly szilárd mind biztos és századokra kiható legyen?

De egy pár historiai képet föl kell melegíteni e perczben.

Míg az angol forradalmat Hampden vezette, ő azt a törvény határai közt tartá. De a törvényes népszabadság emberei megett mozogtak a kapzsiság, uralkodásvágy, vallásos zsinárság, s a nagy békés

vezér halála után a nép vezetői félre dobták a törvényt, s helyébe állított az erőszakot, s ha bár az angol nemzet ösztönénél fogva is szereti a törvényes küzdést, mindamellett az erőszak szenvedélyes harczai végre őt Cromwel protectorsága alá helyezék.

Franciaországban az erőszak és fegyver volt már az első pillanatban a végeszköz, melylyel a múlt század végén forradalom boldogulni kívánt, s a Bastille megrohanásakor kezdve a köztársaság eltörléséig mindenik párt csak a fegyver által győzött, s így jutott végre a francia forradalom vértől, szennyől ellepve I. Napoleon császári hatalma alá. Midőn kezdetben e forradalom Lafayettet Napoleon mellé állítá, úgy látszott, hogy Lafayette lesz Franciaország Washingtona; de a nemzet a viszálykodás és erőszak fegyverein császárrá emelte Napoleont; s rablánczra s börtönrre kergette Lafayettet, kinek szabadságát köszönhetette.

A nemzet, mely a törvény vértjét használhatná, mégis eldobja magát, s a fegyver erőhatalma által siet céljához jutni, rést nyit az erőszak embereinek, hogy uraivá váljanak, s a törvény uralma helyét a zsarnokság alá esik.

Nézetünk szerint az erőszakhoz csak akkor kell nyulni, mikor a törvény minden eszközei elragadtattak, s megsemmisítettek; s ha valamely nemzet ez eszközöket visztort bírhatja, meg kell ragadnia s megkísértenie, ha használhatók-e azok, ha lehet-e velők csatát kísérteni, általuk előhaladást reményleni a legitim szabadság célja felé.

Ez álláspont mindenesetre erősebb mint az, midőn a nemzet hallgatással s tétlenséggel gyakorol erkölcsi nyomást azon célok mellett, melyeknek elérésére törekszik. A hallgatás és tétlenség első; az erőszak és fegyver utolsó eszköze a politikai küzdelemnek; az első zsarnokságot föltételez, az utolsó könnyen zsarnokságba ejt; az elsőnek terhes hínarjai közül kimenekülni, az utolsót kikikerülni általában lehet, ha alkalma van a nemzetnek egy törvényes basison megállni, kezébe venni az írott és idők joga által szentesített malasztot, s felkiáltani mint Luther felkiáltott: „Itt állok, és másképp nem tehetek. Isten segítsen engemet.“

✧ (H) A bel-államjogi viszonyaink rendezésére vonatkozó nézetek még eddig csak a bécsi lapokban nyilatkozniak tüzesebb modorban. A magyar lapok közül egyedül a „Pesti Hirnök“ közli a császári kibocsátványokat némi megjegyzéssel, mely utóirat gyanánt „Szerkesztőség“ aláírással így szól a közönséghez:

„Az előbocsátott fejedelmi határozatok Magyarország népeit, s a magyar nemzetet a legbensőbb testvéri egyetértésben, s politikai óhajtaik példátlan összhangzásában találták. Ezen egyetértés minden körülmények közt közös boldogulhatásunk egyedüli záloga. S a világtörténeti vajadás e komoly pillanatában, mely e hon s népei sorsát tán újabb századokra eldönti, nincs ok reá, hogy e népek meghasonlásból s pártos szakadásoktól tartsunk. E szerencsétlenségtől a hazaszeretet, politikai érettségünk, s azon jogok, remények és tartozások öntudata, melyek a szentes magyar királyi koronában összpontosulnak, — megóvjandják hazánkat.“

A „Pester Lloyd“ e német nyelven megjelenő magyar lap, előleges észrevételeit mult számunkban közölte.

Közljük most a „Wanderer“ oct. 22-ről Bécsből keltezett „az állam újjászervezése“ című cikkének lehető tüzetes kivonatát:

„Azon elv, miszerint a törvényhozó hatalom a korona és a nép között megosztandó, az egész birodalomra nézve el van fogadva, s a magyar alkotmány előbbi teljes érvényessége helyreállitva.“

A nem-magyar tartományokra nézve a törvényhozó hatalombani részesülés egyelőre csak elvileg van kimondva; de reméljük, hogy azon belátás, a mely Magyarország igényeinek elismerését vezetett, azon meggyőződésre vezetend, miszerint — ha mindjárt némileg különböző alakban — a többi konarattományok is a szabadság és önállóság azon mértékében részesitendők, mivel ez uton nemcsak ez utóbbiak kielégittetnek, hanem Magyarország bizalma is szilárdul.“

„Magyarország alkotmányos szabadságának csak akkor örvendhet eléggé, ha az a birodalomban nem kivétel, hanem szabály gyanánt áll fenn. Csak akkor lehet általános a meggyőződés, hogy a Magyarországnak adott engedmények (Zugeständnisse) nemcsak pillanat politikai constellation eredménye, hanem az alkotmányos elv jeleségének őszinte elismeréséből eredő költöly.“

„Magyarország újjászervezéséről egészen tisz-

ta kép áll előttünk, mihelyt az 1849-ig érvényben volt alkotmányt ismerjük. A régi magyar alkotmány törvényes átmeneti hidul szolgál. De a hidra senki se üti fel marandó lakását. Ha eddig a conservatívekkel szavaztunk, midőn a történeti intézmények helyreállításáról szó, ezután a szabadelműekkel tartunk, a mennyiben arról lesz szó, hogy az alkotmányosság útján a meglevő institutók az előhaladott idő igényeinek mértékéhez képest továbbfejlesztessenek.

„Az e tárgybani törekvések ösztönességének próbakövét adandja a primás elnöklése alatt tanácskozmányban indítványozandó választási rend az országgyűlésre vonatkozólag; ebben fog visszatükröződni azon szellem, a melyben az alkotmány kiszolgáltatása történet. Pillanatig se kételkedünk, hogy az a valódi szabadság szelleme lesz, s hogy a magyar ügyvezető már ezen első tény által mindazokat megszegyenitűk, a kik őket reactionarius vagy oligarchicus célszatokkal vádolák. Mi bizunk a magyar közvélemény és a magyar nemesség értelmiségében; megvagyunk győződve, hogy — mint eddig — jövőre is az országban csak egy párt lesz; eddig a történelmi joghoz ragaszkodó nemzeti párt volt az, — ezután a fáradhatlan haladás pártja lesz az, mely lobogója alatt minden hazafit egyesítend.“

„Egyikét a legfontosabb kérdéseknek képezi még Erdély és a „partes adnexae“ egyesítésének kérdése a magyar anyarszággal. Ohajtjuk és reméljük, hogy ez egyesítés létrejövend. Az illető nemzetiségek értelmisége nem teendi ki magát azon vádnak, hogy a közelebbi időkben tanusított egyesítés csak negatív volt, hogy kölcsönösen csak eszközül engedék magukat felhasználtatni egy mindenki előtt nem-kedves rendszer megbuktatására. A kibékülés, igazság és méltányosság szelleme fogja remélhetőleg átlengetni az e tárgybani tanácskozásokat, s megszegyenitendi azok számítását, a kik netán a nemzetiségi torzsalkodás egy újabb mérgesedését remélik, a mi egyszerre minden versengő fél erejét bénitná el. A történet ez országokat szenvedés és örömben századok alatt egyesítve látta a szent István koronája alatt, a leghatalmasabb rázkódások közepette összetartotta azokat a Gondviselés keze és — homo non separat, quod deus conjunxit!“

— Őfelségének b. Sokesevicshez intézett legfelsőbb irata:

Kedves báró Sokesevics. A monarchia belső államjogi viszonyainak szabályozása végett ma kibocsátott diplomám által kimondtam azon elveket, melyek szerint kellend cenzul annak összes országaiban, az országgyűlések s a birodalmi tanács által, a törvényhozás ügyeiben közreműködniök.

Minután ennél fogva horvát s tót királyságaim képviselőinek kellend létrejönni, ön a fennállott alkotmány szerinti intézmények, s hótvát-törtörzsi alattvalóim előbbi időben politikailag nem jogosult osztályainak tekintetbe vételével, — Nekem a horvát-törtörzsi képviselőt összeállítás iránti javallatot benyújtandja; melynek az általam kibocsátandó határozatok alapján, lehető legnagyobb sietséggel össze kellend tölnie, s névszerint azon országoknak a magyar királyi-szghozai viszonyai kérdése iránt, melyet elhatározásom fenn tartásával tanácskozás s egyezkedés végett a horvát-törtörzsi képviselőhöz s a magyar országgyűléshez utasítok, ezen királyságok óhajtaikat s intézeteit ki kellend fejeznie.

Ezen képviselőt alakját s összeállítását illetőleg tanácskozásba kellend lépni oly egyénekk, kik hivatalos vagy polgári állások, észtehetségük, tett közszolgálatok vagy közbizalom által tűnnek ki.

Egyelőre ugyanekkor elrendeltem, hogy az államminiszteriumnál fennálló horvát-törtörzsi osztályban ezen országokhoz tartozó egyének alkalmazzassanak.

Ferencz József, m. k.

✧ Igényletjes szózat. (Folytatás). III. sz. E bizottmány teendője — minden megjeleni kívánó birtokosokkal együtt — a tagositandó határt fekvés, távolság, földmiség — humus, becs, szóval annak minden előny vagy hátrányai tekintetbe vételével minél több külön táblák — vagy plágákra annyival inkább felosztani, mert ez által a tagositásnak annál igazságsabb kulesára tehetni szert.

IV. sz. Valamennyi tábla — vagy plágában igazságosan — személy és érdek tekintetbe vétele nélkül — becseltessék meg egy hold, vagy véka-férel föld tiszta értéke, minden tábla vagy plaga szám avagy bettjegygyel egymástól elkülönittetvén.

V. sz. Készíttessék egy nagy lajstrom, melybe mind a már osztályozott plágák, mind az azokat bíró birtokosok neve, szám, bett, vagy névszerint kijelöltetvén, kitessék: hogy melyik birtokos melyik táblában mennyi és mi értékű földdel bír, mely lajstromnak végrovatában jelöltetvén ki táblák szerint, a földbirtokos érték-misége, egy ugynevezett végleges recapitulatióban tisztán kitűnnék, hogy a commassalándó határon Pál, Péter sat. valamennyi birtokosnak külön-külön, és összvesen mi és mennyi értékű földje van? s ehhez képest neki mi és mennyi értékű föld leend igazságos illetősége commassalándó táblája kiszakításában.

VI. Ezen eljárások után, tisztán kitűnnék, hogy 1)

A helység comassalando határának mennyi plágái különítettek el. 2) Minden elkülönített plágában mit ér egy hold-vagy féla-féru föld? 3) Melyik birtokosnak melyik plágában mennyi, és így az egész határán mi összes értékű földje van? Ki jön 4) Hogy az egész tagosítandó határ pénzértéke, az azt bíró birtokosság összes földértékével tökéletes egyformaság- és mennyiségben lévén, midőn a comassalando határból kinek-kinek birtokértékeltetése ki fog szaktatni, azt a tagosítandó határ értéke biztos bizonyossággal fedezeni fogja.

VII. sz. A földértékek recapitulált rovatában világosan látható lévén, hogy a volt kiváltságos osztálynak a földszabadult osztály földértéke feltett vagy alatt, mennyi földérték többsége vagy kevesebbége van; ki kell számítani, hogy a földszabadult osztály földértéke hányad része a comassalando egész határ földértéki terjedelmének; és a határt annyit táblákra kell osztani, a hányad részit teszi azon a földszabadult földértékre. Példán: ha a volt adómentesek két harmadát bírják a határnak, akkor hárommal, ha három negyedét, akkor néggyel, szóval: mindig a tört szám denominátorával osztván el a határt, abból topografiai egy-más-melletszében kapják ki mind a volt kiváltságosok, mind a földszabadultak illető egész részüket, azzal a megjegyzéssel azonban, hogy ott, hol másképpen e tárgyak kiegyenliteni nem sikerülne, nyilvános döntsen. Ezen eljárásnak a többi közt följönne leendene, hogy utóbbi örökösödésére, eladás s több effélék a két osztály egymástól elkülönített táblákból commassal birtokjait huzamos időközönként szagathatnák újból egymástól el, és így a tagosítás jótékonyaságát annál tovább és több ideig élvezhetni módjába esnek mindenkinek.

VIII. sz. Az igazságos elosztás sikeríthetőségének kétségtelenül legbiztosabb s célravezetőbb föltétele a nyilvánosság lévén, már előre kötelezzé magát mindenik birtokos tagosítandó illetőségét ott fogadni el, hol azt a nyilvános parancsolandja. E végre a) Minden földbirtokosnak neve egy arra a végre készítenő urnába zárással bele. Ezen urna vitessék ki azon hely színére, hol a tagosítás elkezdetni előre elhatározott; ott az urnából egy név kivonatván, azon plágában, vagy ha abból nem telnek ki, annak közvetlen szomszédjában a nyilvános által kijelölt névtulajdonosnak földértékeltetése egy massában szakíttassék ki. És így tovább sorra. b) Ha azt a nyilvános a határ melyik szélén kezdessék meg? kezdetétérőssel a birtokosság eldönteni képes nem volna, itt is nyilvános határozhatna szintet. c) Ha valamelyik birtokos ott, hol nevét a nyilvános véltelen kijelölté, tagbirtokát kiadni és venni éppen nem szeretné, s azonban olyan birtokosra találja, ki vele akár alku vagy vásárlás néven cserélni késznek nyilatkoznék, ezen önkéntes cserét megakadályozni ne lehessen ugyan; de csakis azon föltétel mellett, miszerint a nevek az urnából kicseréltetvén, a tagilletőségét ki nem kapott névtulajdonos neve a többi nevek közé újból bevetessék, és a sorshuzás bizonytalanságának mindannyiszor tárgya legyen. d) Találkozunk még — ugyan e tárgyra vonatkozólag — azon véleménynyel is, miszerint akár mely birtokos, ha nem oly plágá mellett vonattatnák ki, melyben neki semmi földbirtoka nem volt, nincsen; abból tagosztalékát kivenni ne köteleztessék. E vélemény, mint a tagosítás keresztülvitelének némi hátrány- és akadékat, habár magunk nem egészben pártolhatjuk is, ott azonban, hol a birtokosság többsége beleegyezett, eltérhetőknek hisszük.

Ezek volnának, ha csak naggyából, ha csak a szántó és kaszáló földekre vonatkozóan is, — mert a szőlők- és erdőköt illetőleg, ezeket is, mit mit a maga táblái és minőségében külön commassal, szinte a pénzérték szerinti becslést tartjuk célravezetőnek; — ezek volnának a tagosítást keresztülvitelének azon módok és eljárások, melyeket a gyakorlati ténnyé átajánlani megkísértettük, azon hitünkben, hogy vezérélvünk szerint a tagosítás

- a) lehető kevés költséggel
- b) legelőrebbi igazsággal és
- c) legvigyázóbb sietséggel történhetné meg.

(Vége következik.)

✕ Szamosujvár, okt. 23-án, 1860. — A Pesti Hírnök idei 181-dik számában a szabad királyi városok és községekhez intézett felhívás, Szamosujvár városa összes községe kebelében is vizsgálra talált, ugyanis:

Az e városi tanács és választott esküdt közönség mai napon tartott közgyűlésében a birodalmi tanács nagy többségének általában, különösen pedig annak magyar tagjainak név szerint: Gróf Andrási György, gróf Apponyi György, Korizheim Antal püspök, ifj. Majláth György, Stroszmayer diákvári püspök, gr. Szécheny Antal, Szegényi László, Tópercz Odón, Wranizányi N. uraknak közös hazánk jobb-sorsa eszközésére irányzott öszinte törekvésükért, s azon hazafias föllépésük és maguktartásáért, mely szerint a történeti jogalap és municipalis rendszer buzgalmaival nyilatkoztak, s polgármester Jakabb Bogdán urak ezen kívül még azért is, hogy Bécsben léte alatt mindamellett hogy nagy fontosságu hivatásból kifolyó teendőivel oly igen elvolt halmozva, mégis szíves volt időt és fáradságot venni magának a város némely igen nevezetes és életkérdéssé vált, a magas urakodás előtt fennforgó közügyei előmozdításában fáradozni, tiszta szívből eréd s szünni nem akaró éljenek között az összes városi községek nevében hálás elismerést és meleg köszönetet nyilvánított, s ezt örök emlékezetre jegyző könyvbe is iktatni határozta.

A mely nép így tudja méltányolni a hazafias törekvéseket, abban ép lélek és biggadt értelem lakozik, és méltó azon megbecsülhetetlen anyagi és erkölcsi jótéteményekre, melyeket a remélt autonómia és municipalis önkormányzat nyújt.

✕ T. Szántó, okt. 10-én, 1860. Szept. 29-ike örömnapija vala a t. szántai ev. ref. egyháznak. Ujjonan építendő templomunk alapkövét — szinte 8 évi előkészületek után — e napon tettük le. Kinek ne esnék jól a kitűzött szent célhoz

jutás hosszas és nehéz küzdelmek után? Az alaptétel tünepélyesen történt meg. Reggel 9 órakor az egyház meghu-zott baragjai isteni tiszteletre szállták a népet, hogy Istennek segédelmét kérjék megkezdett szent munkájokhoz. A nép vallásos buzgóságtól hevülten sereglett elő a fenn álló régi kisdied templom eleibe készített alkalmi helyre, — és Isten dicső hymnussal kezdé meg az isteni tiszteletet, — ezt a tasnádi ev. ref. egyház énekkara Somogyi Károly ur vezénylete alatt őszhangzatos énekekkel váltá fel. Ezután helybeli lelkész t. Kovács Ferencz ur felállván, buzgó alkalmi könyörgést, ennek végeztével pedig alkalmoszerű megható egyházi beszédet tartott, alapigéül vévén 1. Mózes 28. 22. verséből ezavakat: E kő melyet felemeltem, Isten háza lesz en. Ez egyházi beszédet ismét a tasnádi énekkar őszhangzatos éneke követvén, ez alatt letétetett az alapkö a szokásos emlékirattal s néhány darab emlékpénzzel, melynek végbevitelére megelőzőleg ref. egyháznak főgondnoka t. Kovács Sándor ur nöje tks. Orbók Anna urasszony kérettel vala fel, a mit vallásos szent érzések között egész tünepélyességgel teljesített is. Ezután pééri ev. ref. lelkész t. Szabó Pál ur lépett a szószék székbe, s rövid s velős szóznoklata által a tagokat az Isten háza szeretetére huzdítván, egy megható utóimádságot emelt a mindenek urához, melyben áldást kért az egyháza, annak kegyes jölvőire, előjáróira és minden tagjaira, mindenek felett pedig segédelmet a munkásokra és mindazokra, kik e szent cél körül fáradoznak. Végül az énekkar ismét háláénekekkel rekeszté be az isteni tiszteletet, s ezzel elosztottuk.

Az istenitizetelet után a tagok egy kis lakomát rög-tönöztek, szeretve tisztelt főgondnokunk pedig a lelkész urat k még néhány urakat egy barátságos ebédre magához szolított, hol a kis vendégsereg vigkedélyvel fogyasztá a jól eltalált magyaros ízlésű étkeket, s ürte poharakat a haza-ért, ref. egyháznak virágzásáért, ez egyháznak kegyes jölvőire, szeretve tisztelt főgondnokunkért és szeretett nejeért, ki vallásos kegyelettel és illetettséggel teljesíté, mire fölké-regett, az alapkö letetését és elhelyezését.

Nem mellőzhetem el hogy fölne emlitsm, miszerint kevés számból álló egyháznak egy ily költséges épület csak megkezdését is egy magára nem tehette volna. Nem kimél-ték ugyan ők is anyagi áldozataikat. Önkénytelen rótták meg magokat, dolgoztak, fáradoztak, évenként most több, majd kevesebb szántóföldeket megmíveltek, s az ezekből be-jött természetny árval az egyház pénztárát szaporították. Azonban bebizonyult itt is hogy a szent ügy — habár mustármagyi kicsinyiség is eleinte — Isten gondviselő szárnyai alatt soha el nem vész, sőt virágzásnak indul, — mert Isten nmltsgu gróf Mikó Imre ur ő excellenciájában — ki köztudat szerént a haza minden szent ügyeibe és közhasznú intéze-teibe jótékonyan minden kedves foglalatosságának tartja, ugy mélt. b. Radák Istvánú született gr. Rhedey Klára ur asz-szony ő nmltsgában — kinek vallás iránti buzgósága s annak ápolására és virágztatására mindig készen álló jölvővé kezei hazaszerete mindenit is meretese — kegyes és nagylelkű jölvőket rendelt ez előrakodott ref. egyháznak, kik meg-tudván kisdied egyháznak kitűzött szent célzatát, méltányo-lák a tagokban a buzgóságot, a jóakaratot, és azon kívül hogy a tagokat is szent célu munkálkodásukban iteni ud-vaikból segíteni rendelkezének, külön-külön 500 pfrtot, s s ezen kívül a bárónő ő nsga több mint 100 pfrt urasztali készleteket ref. egyháznaknak ajándékozni kegyeskedtek. Fogadják hálás köszönetét az egyháznak a nemesszivi jölvőket kegyes pártfogóink! Mi nem szünnünk meg becses élet-ükért, naponta könyörgeni az ezek urához. Aldva legyen nevek! Aldva fénysen őr családok örök időkre !!!

De hálás köszönetet kell nyilvánítanom az egyház nevében szeretve tisztelt főgondnokunk tks. Kovács Sándor ur-nak is, ki ernyedhetetlen buzgalom, munkásságot és példás kitartást tanusitja e szent ügy körül. Tartsa meg Isten őt hosszas időköz ref. egyháznak !! Adjon Isten ily jó akaratú főgondnokot minden egyháznak a hazában !

Végül meg kell még említenem a cs. k. kormány azon kegyességét is, hogy egyháznak tagjait illetőleg ez évi uti napszámoknak felerészét elengedni méltóztatott oly czélból, hogy azokat a tagok a templom körüli munkálatra fordítsák. Nagy előny vala ez is templomunk építése megkezdhetésére nézve, fogadják hálásköszönetét az egyháznak a magos cs. kir. kormány.

Kiss Károly, tanító.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Bécsi hírek szerint a magyar országbírói méltóságra gróf Cziráky János ő exca, a tárnokságra ifj. Majláth György ő mla vannak kijelölve.

— A „Pesti Napló“ f. hó 25-diki számában olvassuk: „Tegnap délelőtt Budapesten megrendelték, hogy estére a város ki legyen világítva. E rendelet délután visszavonott. De erről a legnagyobb rész nem értesülvén, az új tén, az országúton és a háromdobutezában egy-egy szállás kivilá-gították. Ez ablakokat nagy részint betörték. A fityülő és kiáltó tömegeket a katonaság osztatta el. A legnagyobb csoportozások a váci-utczában a „Magyar király“ és „Zri-nyi“ körül voltak. Hitelesen értesültünk, hogy a sebesültek közül 13-mat a kórházba vittek, s közülök egy ma reggel meghalt. A mi szedőnk közül is fek-szik kettő, a kiket a „Zrinyi“-ben sebesítettek meg.“ A M. S. szerint 23-án este és 24-én 12 óráig a Rókus kórházba vitetett 12 sebesült, s a kórház börtönébe 7 fogoly. A se-besültek közül még 23-án este meghalt Rapecz Ferencz bá-dogos, a kinn levő sebesültek s halottak számát még eddig nem tudhatni. A kivilágítást a városhatóság rendelte volt meg, de visszavonta, e visszavonás nem mindenkinek jöven értesére, némelyek világítottak. Az O. D. P. szerint szintén demonstratio történt a 21-én rögtönzött kivilágításnál.

— A „Telegrafus Roman“ szerint, Császár O Felsége, a kultus- és közoktatás-ministeriumot folyó év szept. 27-ki-leiratában megbizta, az erdélyi és bukovinai román-görög nem egyesült püspököknek kijelenteni, hogy O Felsége egy román-görög nem egyesült érsek-ség felállítását megengedni méltóztatik, de az 1780-ban

politikai uton életbelépett hierarchiai viszony csak akkor szüntethető meg, ha e tekintetben a törvényesen egybegyült synodus nyilatkozt. Erre nézve a kultus- és közoktatás-ministerium véleménye oda megy ki, hogy Erdély és Bu-kovina görög nem egyesült püspökei, azon ajánlatra nézve, miket a karloviezi synodus az erdélyi és bukovinai püspök-segek hierarchiai viszonyainak rendezése körül, O Felsége-nek előterjesztend, egyelőre egymásközött egyezzenek meg, mire nézve mindkét püspöknek meg van engedve, eziránt meggyőző véleményét és kívánságát kihallgatni. (P. U.)

— Tiszt. dr. Cumming a minap Manchesterben a sza-bad kereskedelmi csarnokban előadást tartott a keleti kór-déről, s bebizonyította Ézsaiás és Ezékiel prófétákból — s Lamartineből: hogy Tarsis, azaz Angolország rendeltetése a zsidókat Palestinába visszazsáallítani, s megértve mutatni be őket az urnak; mig Orosz- és Franciaország az ő pró-féták ezen látásainak teljesítését akadályozni akarandják. A nagyszámú közönség épületesen leste a tudós tiszteletes ih-lelet szavait. Stowell canonicus pedig Salfordban az „Ope-rative protestant association“ előtt tartott értekezést a napi politikáról, megdödt Garibaldi, megsiratta a pápát s ki-kelt III. Napoleon ellen, nem azért, hogy a francziáktól megvonja a szabadságot, — mert azok erre még nem érdem-esek — hanem mivel nem tesz kísérletet szabad biblia és a protestantismus általi fölemeltetésükre.

— Enyedről következő felhívást vettünk közlés vé-gett: Enyed hőlgyeihez! Mi lehet szentebb egy nem-zet előtt, mint ősmerni saját eredetét, származását, ősházá-ját, annak harci kalandjait, ha a régi fészket változtatta s újjal cserélte fel, azon körülményeket mikép jutott és mi-kor az unak birtokába, milyen alapokra építette az új la-kot, fennállását mifele anyagi és szellemi erővel támogatta körül, a támaszok helyét — ha azok idővel elrohadtak, vagy tán vihar döntötte le — mi töltötte be, ősmerni ére-nyeit, melyek által magának mások előtt becsületet, tiszte-lelet szerzett, s így azokat mint szent hagyományokat kö-vetni, megtakarítani, őregbitni; ősmerni vétkeit, melyek oly sokszor gyászt hoztak, sőtét fellegeket tornyosítottak a nem-zetiség egén, s azoknak, ha most is meglenőnének, kiáltásán törekedni, s így a nemzet nagy családjában, minél egysze-rűbb, minél józanabb, tisztább, s így boldogabb létet esz-közölni! Ugy, de ha szemünknek csak egyik része osztzik a fennebbi szükséges mulhatlan ösmeretek megszerzésében, vajjon elless-e érve a czél, mi mindnyájunknak közös czél-ja, legfőbb vágya és legszentebb törekvése? Korán sem, ezen öntudatos érzésnek át kell szivárogni a nemzet kicsi-nyébe, nagyjába, honfiába, mint honleányába egyaránt, ős-merje a honleány a haza régi leventéit, s szépelgőjét, kire akkora befolyása van, ha szükség figyelmeztesse ama sok tekintetben példányképekre, ősmernje a Zach Klárák erényeit, az egrieknek, Dobozsiaknak történetét, Zrínyi Ilonát stb. stb. s gyuladjon lelke a nemzet azon szent képei szemléleténél magasztos érzelmekre, melyeket mint anya, már a bölcső-nél kezdjen szive legdrágább kincseibe, keble gyermekeibe oltani, nagy lesz így a honszeretet és erős a haza, mert a szeretet a sziklák is megrepeszt! Ezen szent czélból ra-gadtam én most tollat drága hőlgyeim! Önöket a haza történelemén a tél ködös napjaiban — mennyire esekély erőm engedendi — átvezetendő, előre sokat nem ígerek, tartva önök családától, azonban ha többet teljesíthetek — gondolom — közös leand ősmerni.

Ime felajánlottam szolgálatomat, buzgóságot, bárjmit tanítónak időm nagyon el van foglalva, azonban a tudománynyal nem akarok monopoliumot üzni.

Önökön a sor megragadni az alkalmat, a mivel világ igényeit, példait tartsák önök szem előtt, midőn szívélyes felszólításomat olvassák, a kis Enyed bérczes hazáknak mindenben második városa volt, nemde most sem akar el-maradni?

Még egyszer kérem tehát önöket, nemzetes szent ih-létől áthatva ragadják meg az alkalmat, seregelenek min-den különbség nélkül össze egy békés kis körbe; melyben hogy történeti előadásaimat november elején elkezdhessem, száma nézve legalább tíznek lenni kell, hely és idő fölött együtt fognánk határozni, úgy mint mindnyájunkra nézve legelőszzerűbb leend.

Kérem bizzanak meg önök maguk közül valakit, ki velem önök szándékát — mi előttem mindenestre remény-teljes, és engedjék hinne világos is — kegyeskedjék tu-datni, tanfolyamunk Isten segédelmével azonnal megkezdő-dik a következő hó elején.

Jutalmul nem kérek sokat, a részvét mit önök tanu-sítani fognak, a lelkesítés a dicső elődek emléktől a szép arezokon, az öntudat, hogy önöknek szolgálhattam, leend minden jutalmam, ezek előttem mindenestre becses és ne-mes jutalmak. Utóljára is kérem önöket, siessenek a mon-dottakkal megjutalmazni. N-Enyed, oktob. 18. 1860.

Gazda József.

— Helyreigazitás. A helybeli cs. kir. rendőrség által értesítettünk, hogy a „M. Sajtó“ azon közleménye, hogy itt Kolozsvárt e hó 17-kén az ifjuság és helybeli ka-tonaság között ősszettközés történt, minek következtében az unitarium collegium katonailag meg lett volna szállva — merőben alaptalan.

POLITIKAI HIREK.

— Turinban az ausztriai csapatok legujabb moz-dulatai, nagy nyugtalanságot okoztak. Néhány ezer ausztriai a Po folyón átkelt, e mellett folyvást küldetnek oda csapatok Mantuából. Így tehát attól tartottak a piemonti fővárosban, hogy megfognak támadtatni; de Párisból megnyugtató tudósítások érkeztek, melyek azonban nem gátolják azt, hogy a Mincio s Po mentében a legnagyobb mérvű védintézkedések ne tétessenek. Párisból írják, hogy Ausztria előkészületeket tesz, hogy azon esetben, ha reményeivel őszhangzó eredménye lesz a varsói talál-kozásnak, — azonnal támadhasson. Különben a franczia fővárosban ily eshetőség bekövetkezésénél nem igen lát-

szanak félni. Sőt ellenkezőleg, azzal biztatják magukat, hogy Varsóban semmi Franciaország ellenes program létrejönni nem fog. A császár és Napoleon herceg ugyan ismét kimutatták az olasz ügy iránti rokonszenvüket; a mit Turinban annyival kedvesebben tekintenek, mivel tudják, hogy a francia uralkodót a diplomácia éppen ellenkező gondolkodásra iparkodik téríteni.

— A Livornói kikötőben, mint onnét 15-ről írják, a kereskedelmi forgalom egy idő óta a katonáinak enged helyet. Naponként érkeznek a tartomány belsejéből csapatok, ágyuk és a hadikészletek mindenféle nemei, melyek pár órányi megállapodás után déli-Itáliába szállíttatnak. Toskánában ma-holnap alig lesz néhány katona, miután csaknem mind vagy délnek Nápolyba, vagy északnak a Póhoz küldetnek. Helyettük a nemzetőrség végzi a szolgálatot.

— Rómában ismét nagy hévvel folynak a hadikészületek. A pápai csapatok számára 4000 ember, Velletri mellett vannak összpontosulva s Blumenstiel ezredes által vezényeltetnek, ki a castelfidardói csatában a piemonti fogságába esett, de ezektől elbocsáttatván, Franciaországba ment, honnét Marseilleből Rómába visszatért.

— Az utolsó nápolyi tudósítások szerint, Victor Emánuel e hó 18-án érkezett Chietibe, honnét 19-én Foggiába menni s ott a népszavazás bevégeztéig várni szándékozott. Mihelyt a szavazás eredménye tudva lesz, egy küldetés fog menni a királyhoz, kérve őt, hogy jöjjön Nápolyba, s a két Sziciliát formászerűleg birtokába vegye. Ez alkalommal Nápoly városában három napon át fényes ünnepélyek fognak tartatni. — Ferenc király ezen népszavazást, egyik tiltakozványában semmiesik nyilvánított'a, miután — szerinte — az éppen nem szabadon, hanem a piemontiak s garibaldisták befolyása alatt fog végbemenni.

Azt hiszik, hogy a királyiak Capuát kiűritik s a Garigliano mögé vonulnak vissza, mely folyó kitűnő védvonalat képez, s Gaeta — az egésznek támaszpontja — 35,000 főnyi helyőrséggel s élelmiszerekkel el van látva, hogy hosszas ostromot kiállhat.

Nápolyból a Voltornóhoz naponként érkeznek csapatok és tüzérség, s minden úgy látszik, hogy Garibaldi egy nagy csapásra készül. — Umbria és a Márkák csakugy hemzsegek a sok katonától. Offagna mellett egy gyalog hadosztály tábornokot ültet.

— A „Nat.“ szerint Nápolyban aláírások nyitottak, egy — Garibaldinak szánt tiszteletkardra. Ez gazdagon lesz díszítve — a dictator által nyert győzelmek neveivel, Nápoly s Szicília címereivel — a markolaton, mely egy kezét fog ábrázolni, a mint ez Olaszország bilincseit szét-törli. A pengén e szavak lesznek olvashatók: „A vezérnek, kit egész Itáliátisztel.“ A drágakövek, melyek hozzá használtatni fognak, az olasz nemzeti színeket fogják ábrázolni.

— A Capua előtti táborban, ezen város ellen intézendő főttámadásra készülnek. A falak itt-ott már most is annyira megsérültek, hogy nemsokára tág rések fognak rajtuk lövetni. E hó 11. és 12-én Nápolyból jelentékeny szállítmány ostromágyu érkezett Capua elé. A várőrség gyakran tesz kirohanásokat, melyek azonban véresen visszaveretnek. La Masa tábornok, sebeiben meghalt.

— A négy szárd hadtest, melyek a Mincio és Po folyók hosszában vannak elhelyezve, téliszállásokat készítenek maguknak a határokon; a tartományok belsejében alig van már katonaság, — mind a határokat indítatják, s helyöket benn a nemzetőrség foglalja el.

— A turini parlament e hó 19-én rekesztetett be, miután előbb mind a két kamra, Victor Emánuel iránti hódolata s halála kifejezésül egy feliratot szavazott meg, melynek ő felségéhez átvitelére külön küldöttség választottat.

— Turinból írják, hogy gróf Cavour diplomai tevékenysége közben a varsói találkozás eredményét várja, mely elé ő minden félelem nélkül tekint, jóllehet, — a mint ez már szokása — a legrosszabbra is készen tartja magát. Ő minap azon kérdésre, nem vár-e a varsói találkozástól hátrányt az olasz érdekekre nézve, — így válaszolt volna: „Mi birjuk s megtartjuk magunknak Franciaországot és a közvéleményt; Anglia nincs ellenünk; Poroszország alkotmányos kormány uralkodik, s a németek művelt nemzet; ekkép csak Oroszország és Ausztria maradnak hátra, s mi látni akarjuk, mire határozza el magát e két hatalom.

— A turini „Nationalité“, melynek Cavourhozi viszonyai ismereteseek, utánadja a „Courrière du Dimanche“ egy cikkét, mely azt mondja, hogy Angolország előre mindához hozzájárult Coblenzben, mit Varsóban elhatároznak Piemont ellen. A turini lap attól tart, hogy Angolország megváltoztatja olasz politikáját, s kérdi: miért küldi Angolország hadihajóit az Adriára? Valjon azért történni-e ez, hogy Ausztria tengeri politikáját képviselje?

— A „Vaterland“ írja: „Egy észak-németországi tiszt, ki katonai dolgokban jártas szemekkel a viszonyok fejlődését Olaszországban mint szemtanu kísérte figye-

lemmel, az „Allg. Ztg.“-ban észrevételeit közli Szárdinია és az egyházi állam katonai és politikai viszonyairól. Az elhatározottak látszó Ausztria elleni háboru tervéről nevezetesen következőleg ír:

Száz tíz, vagy 120,000 emberből álló hadsereg (és ennyit kiállíthatnak, ha az összes helyőrségeket nemzetőrök fogják képezni) fogja az ugynevezett északi hadsereget képezni. E felett a főparancsnokságot személyesen a király viendi; hadtestparancsnokok leandek: Cialdini, Lamarmora és Fanti. Az ugynevezett déli hadsereg Garibaldi parancsnoksága alatt fog állani. Remélik, hogy ez, a most felosztott nápolyi hadsereg romjaiból, az önkényes szabadsapatokkal, s a magyar, lengyel, svájci és német legiokkal együtt legalább 80 — 90,000 emberre fog nőni, úgy hogy az Ausztria elleni háboru körülbelül 200,000 szárazföldi katonával kezdhetik meg. Arra számítanak, hogy Calabria és az Abruzzók erős hadjuttalékkal fognak Garibaldi hadseregéhez járulni. Egy esopot, korábban nápolyi és római tiszt fog ezen hadseregben szolgálni, s azt hiszik, hogy ezek a leghősiessbben fognak harcolni, nehogy a mult események folytán személyes gyávasággal vádoltathassanak. Mások azonban nem nagy bizodalmat helyeznek a most alakuló nápolyi hadseregbe. Turinban a mellett, hogy azt hiszik, hogy Ausztria ellen a háboru 200,000 főnyi szárazföldi hadsereggel 3 hó alatt megkezdhetik, nem kevésbé számítanak a hajóraj támogatására is. Értekező nem mer itéletet mondani e hajórajról, csupán annyit ír, hogy a hadihajók jó kinevezésűek, a legénység jól begyakorolva és fegyelmezve látszik, s a tisztek becsvágyóknak és szakértőknak mutatkoznak. Valódi tengerészeket — legalább angol és német tengerésztisztek véleménye szerint — a Középtenger partjain nem is lehet találni, a genuaiak különben még legjobbak köztük. A szárd hajóraj egy maga a hajók számára nézve kisebb mint az osztrák hajóraj, de egyesülten nagyobb. Az Ausztria elleni hadüzenet alkalmával Magyarországon forradalmat akarnak létrehozni. Fiumén át szándékoznak magukat Magyarországgal érintkezésbe tenni, s Turinban az egész tengerpart pontos leírását bírják. — A „Tr. Ztg.“ erre vonatkozólag következőleg ír: „Kossuth, Klapka, s az utolsó magyar forradalomból ismeretes több egyén utóbbi időben ismételve értekezleteket tartottak Cavourral s a szárd tábornoki tisztekkel, s én aligha csalódom, — véli a levelező — midőn azt állítom, hogy ezen alkalommal az előidézni szándékolt forradalom terve tárgyalatott s szorosán megállapított. Magyarországgal Fiumén át akarják magukat érintkezésbe tenni, s Turinban az egész Littorale pontos hadtani leírását bírják.“ M. S.

A „Jour. d. Deb.“ turini levele szerint Cavour gróf nem ígerte ugyan meg, hogy Velenczét 6 hó alatt megtámadja, de a háboru Ausztria ellen kikerülhetlenné látszik. Lajos! Napoleon Piemontot addig minden beavatkozás ellen védni fogja, mig ennek készülétei be lesznek fejezve.

— Milano, okt. 22. A „Persavanza“ Turinból 21-ről jelenti: II. Ferencz Mola Sora, s Piedemontéban önkénytesek toborzását rendeli meg. Cavour egy tanácskozásban azt indítványozá, hogy a pápai s nápolyi foglyok Bologna s Ferrarában várépítésre alkalmaztassanak. A hadmérnök tisztek ezen rendszabálynak ellenszegültek, mint a mely a polgárisdással s a népjoggal ellenkezik. Egy f. hó 17-én St. Angelo ba előre küldött 1700 főnyi garibaldianus-csapat a nápolyi tüzérség által megsemmisített. — Garibaldi hadipénztára ki van merítve. — 19-kén a Rédandár 8-dik zászlóalja egy Garibaldi-féle csapattal, Türr parancsnoksága alatt, Santa Mariánál egyesült. A piemonti sajtó tábornagyok kinevezését jelenti. Azt állítják, hogy a király Nápolyba bevonulása alkalmával, Garibaldi, de Sonnaz, Fanti, Lamarmora s Cialdini tábornokokat tábornagyká fogja kinevezni.

— Páris, okt. 18. A francia császár kormánya a legnagyobb figyelemmel kíséri a varsói összeövetelt, melyben ő ellene irányzott ellenséges törekvést lát. Ennélfogva több rendű intézkedésekkel várják annak eredményét. Legközelebb azt erősítik hivatalos körökben, hogy Franciaország a varsói találkozás után hivatalosan fog előállani egy congressus-ajánlattal, hogy ezáltal Európának névszerint Angolországnak bebizonyítsa, miszerint ki akarja kerülni Olaszországban egy új háboru keletkezését, a melybe kényszerülve láthatná magát beavatkozni. Második intézkedés miniszterválság lenne szabadelvűbb szellemben, s ahogya valamelyes varsói határozat okot nyújtana arra. Szóval, amár nem igen teszük föl, hogy Varsóban valami tett fogna születni, mégis készen várnak minden esetet. — Angolországgal sincsenek megelevedve. Victoria királynő s Albert hg. teljes erejükből ellene dolgoznak a francia kormánynak, s szaporítják a Palmerston miniszterium gyanakodását. Ezen bizalmatlanság elenyészésére itt elég erőfeszítést fordítanak. Azt erősítik, hogy a császár hadsége Fleury tbk. urának rendkívüli sürgönyei-

vel és megbízásaival menend Londonba Persignyhez és Palmerston lordhoz.

— Algirban az eddigi polgári praefectek, katonaiaknak fognak helyet engedni; mert egy félhivatalos lap szerint, a kelet helyzete most olyan, hogy jelenleg a polgári kormányzást katonáival kell pótolni.

— A bécsi „Presse“ a „N. Ztg.“ után Párisból ezeket közli: „Mihelyt Piemont Gaeta birtokába jutott: Garibaldi magyar és más önkényeseivel ausztriai területen kiszállást fog megkísérteni. — Az egyházi államban levő francia sereg, mely újból jelentékeny nagyobbítást nyer, még ezen év eltelte előtt, magasabb politikai fontosságot nyerhet, és ugyan, nem csupán azon közvetett támogatást illetőleg, melyben Piemontot részesíti, hanem oly áldozatokra vonatkozólag is, melyeket Piemontra tén róni fog. — Volt-e már a két kormány közt, Szárdinija átengedéséről szó, azt nem kutatjuk; de annyi bizonyos, hogy a legilletékesebb tábornokok s tengerenagyk itt azon véleményen vannak, miszerint Franciaország nem engedheti meg Italia egyesítését, ha Szárdinija szigetét meg nem kapja. Mert ha később Angliához találna szitani Olaszország, úgy Franciaország érdekei a földközi tengeren nyílt veszélynek volnának kitéve.“

— Az angol haderők összevonása, Corfuban s a többi ioni szigeteken, főleg azon izgatottság következtében rendeltetett el, mely jelenleg Görögországban uralkodik.

— Beirut, okt. 7. A libanoni druzok, kik a Hauramba akartak menekülni, a török csapatok által elvágattak s Deir-el-kamar s Dzsessin közt körülvették. Kursid pasa elítéltetése valószínű.

— A „Buk. M. K.“ egy román lap után írja: „Egy több tekintetben igen hírről tudósítottunk Konstantinápolyból. Bárha oly forrásból vesszük, melynek hitelét nincs okunk kétségbe vonni, mindazáltal kötelességünknek tarjuk feltételelesen közölni, valameddig erről hivatalosan nem értesülünk. E hír abból állana, hogy Törökország az „Egyesült fejedelemségek“-kel véd és dacszövetséget kötött volna Kuza fejedelemmel K-bani tartózkodása alkalmával.“

— Caesar Bolliák így szól a románokhoz: „Ma, midőn az anyahon — Olaszország — kül- és bellelenségei ellen küzd, midőn Olaszország patakként onja vérért függetlensége és szabadsága kivívásáért, midőn felhívására a föld minden részéről tódulnak oda Róma fiai, midőn az idegenek, még az olaszvérhez legidegenebb fajok, még a magyarok is tódulnak, hogy véreket Olasz-honért feláldozzák; csak a román, Olaszország e legvalódiabb fia, áll összedugott kézzel, s nézi közönynyel anyja kiontott vérért, mintha már nem is ösmerné azt! Oh fájdalom! Oh elfajult fiu! Hogyan hivodod ma-holnap segítségére anyádat? s mit fogsz felelni ha kérdeni fogja: „Hol valál, midőn kiáltással betöltöttem a minden-séget“?! (B. M. K.)

— Mint Newyorkból szept. 29-ről jelentik, Mexicóban a szabadelvűek valahára már oda vergődtek, hogy a fővárost, hol a clericalis pártfeje, Miramon tartózkodik, körülfogták. A papok a sz. edényeket is összeolvasztják, hogy a fidei defensor-“t védelmi szerekkel ellássák. Vérfagyasztók a polgárháboru közben véghez vitt kegyetlenségek; csak ujjában is a clericalisok, midőn már végső órájuk közelg, egy 1400 főből álló elfogott hadcsapatot mérszárszékre vitt juhok gyanánt tömegestől löböltek. Hirszerint, a washingtoni francia követ a legsürgösb felhívást intézte az éjszaki szabad államok kormányához, hogy Francia-, Angol-, Porosz- és Spanyolországgal egyesülten eszközöljék a mexicói borzalomteljes polgárháborunak bevégezését.

Ujabbak. — Varsó, okt. 22. Ausztriai császár Ő Felsége tegnapi este az orosz cárnál félórai, a regenshercegnél rövid látogatást tett. Az ausztriai császárhoz Paniutin tbk van személyes szolgálata rendelve. Este az egész udvar a színházban vala, ma délben nagy katonai díszelés lesz, melyet Sándor maga vezénylend.

— Milano, okt. 23. A „Perseveranza“ Turinból e hó 22-ről jelenti: A Bécsben tett engedmények következtében, melyeket itt háboruizenettel való fenyegetőzésnek tekintenek Olaszország ellen, erőleyes védelmi rendszabályokhoz nyultak. Mindenekelőtt 80 mozgósított nemzetőr zászlóalj állíttatik fel, s az ország erőstített helyeinek védelmezése ezekre bízatik. Piemont e pillanatban megkezdött tevékenységét s erélyét, magát az osztrák támadás ellenében biztosítandó, jóllehet Párisból és Londonból azon formaserinti biztositást kapta, miszerint Ausztria csak Velencze védelmére akar szorítkozni.

Turin, okt. 23. Az ausztriai engedmények s Benedek Velence kormányzójává kinevezetése Turinban élénk benyomást tettek, Piemontban mindezek hadi intézkedések előjeleül tekintettek, annál inkább, mivel Ausztria azon tábornoknak adja át a parancsnokságot, kiben leginkább bizalmat helyez.

Nápoly, okt. 23. Capua bevételéről hír nem valósul. A szard király Venafroba érkezett.

Varsó, okt. 25. Ma reggel ausztriai császár Ö Felsége meglátogatta az orosz czárt. A három hatalom miniszterei egy órai értekezletet tartottak.

Nápoly. A népszavazat Nápoly és Sziciliában az annexió mellett ütött ki.

Gabonaárak. Bécs, October 20. Tisztábuza 5 ft 90 kr. Zab 1 ft 72 kr.

Pest, oct. 24. Tisztábuza 5 ft 10 kr. Elegybuza 3 ft 60 kr. Rozs 3 ft 80 kr. Árpa 3 ft. Zab 1 ft 65 kr. Tengeri 3 forint 10 krajczár.

Győr, okt. 20. Tisztábuza 5 ft 40 kr. Elegy buza 3 ft 80 kr. Rozs 3 ft 60 kr. Árpa 3 ft. Zab 1 ft 40 kr. Tengeri 2 forint 40 krajczár.

Kolozsvár, okt. 25. Tisztábuza 4 ft 40 kr. Elegybuza 2 ft 86 kr. Rozs 2 ft 73 kr. Árpa 1 ft 80 kr. Zab 96 kr. Tengeri 1 ft 74 kr. Pityóka 1 ft 40 kr. Marhahusnak fontja 14 kr.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE october 21-kén.

Állam-adósság.	pénzben	áruban		pénzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	75.40	75.60	Ausztr. államvaspálya	256.— 256.50
5%-os metalliques	100 frt.	64.40	64.60	Nyugati vasut	179.— 179.50
Földtehermentesítések.				Pardubitz vasut	112.— 113.—
5%-os magyarországi	100 frt.	67.—	67.50	Tiszai vasut	147.— 147.—
5%-os bánági, horvát és szláv	100 frt.	64.75	65.25	Déli vaspálya 60% (ex div.)	144.— 145.—
5%-os erdélyi	100 frt.	64.50	65.—	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	149.25 149.75
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	100.— 105.—
Trieszti db.	100 ft pp.	141.—	142.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.— 22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	92.—	93.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	55.— 57.—
Budai városközség db	40 ft a. é.	38.—	38.25	Váltók (devisek)	
Eszterházy	40 ft pp.	83.—	84.—	Három hónapra	
Salm	40 ft pp.	36.50	37.—	Amsterdam 100 boll. ft (86 ft 52 kr a. é.) 3% ₂	113.50 113.75
Pálffy	40 ft pp.	35.—	35.50	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 ¹ / ₂ kr) 3 ¹ / ₂	— —
Clary	40 ft pp.	35.50	36.—	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4	— —
St. Genois	40 ft pp.	35.25	35.75	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 ¹ / ₂ kr) 3	113.70 113.85
Windischgrätz	20 ft pp.	23.—	23.50	Hamburg 100 márk-bankó ft 75 ft 85 kr) 2 ¹ / ₂	100.40 100.60
Waldstein	20 ft pp.	25.—	25.50	London 10 font sterling. (100 ft 23 ¹ / ₄ kr) 4 ¹ / ₂	132.75 132.85
Keglevich	10 ft pp.	13.50	14.—	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 ¹ / ₂	52.90 53.—
Részvények.				Pénznemek.	
Nemzeti bank ex div.)	747.—	749.—	749.—	Korona	18.30
Hitelintézet 200 frt	167.70	167.90	167.90	Császári arany	6.32
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt	542.—	543.—	543.—	Reczés arany	6.32
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.	400.—	402.—	402.—	Napoleon's d'or	10.60
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.	150.—	160.—	160.—	Orosz imperiale	10.88
Budapesti lánchíd 500 ft pp.	360.—	365.—	365.—	Ezüst	132.75
Éjszaki vasut	1820.—	1830.—	1830.—	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	32.75

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1128)

Eln. sz. 3571. 1860.
9-1.

Hirdetmény.

(1—1)

A magas cs. k. belügyministeriumnak s a magas cs. k. hadsereg főparancsnokságának 1857. ápril 27-ől Birod. Törvényl. 85. sz. alatt kelt rendelete alapján, és hivatkozva az 1860 márczius 17-kén 782. eln. szám alatt kibocsátott itteni hirdetményre, ezennel a következőkben tétetik közhirrre a segésvári, besztercei, nagy-enyedi és sepsi-szentgyörgyi pályáallomásokon történt lőtenyészési jutalomdíjak és ezüst érdempénzek kiosztásának eredménye:

A fennebbi magas rendelet 2-dik §-ában előszabott kellékek kimutatása folytán a kitűzött császárdíjak és ezüst érdempénzek közül nyertek:

A) A segésvári pályáallomáson 1860 augusztus 10-kén

Anyakanczákért szopós csikókkal:

Az első díjt 25 darab arannyal Pálosi Kónya Lajos, és a többi díjakat 6 darab arannyal a bürkösi görög nem egyesült pap Farkas Miklós, bürkösi földmivelő Stefan Román, segésvári polgár Reiszdörger József, és örményszékesi földbirtokos Szalánczi Albert.

Három éves kanczákért:

Az első díjt 15 darab arannyal a bogácsi tisztartó Pécsi Simon, — a többi négy díjt 6 darab arannyal a bürkösi jegyző Keszegh Sámuel, medgyesi polgár Schmidt Mihály, kakasfalvi földmivelő Folbert Frigyes, és morgondai földmivelő Frank János.

A díjak elégtelensége miatt csupán ezüst érdempénzeket nyertek: Bogeschdörfer Frigyes segésvári polgár, Schneider Márton lesesi földmivelő, Szalánczi Albert örményszékesi földbirtokos, Thom János holdvilági földmivelő, Schiller Mihály szász-ujfalusi földmivelő, Nagy Sándor zoltányi tisztartó, Schmidt Pál szász-ujfalusi földmivelő, Zintz Adolf medgyesi polgár, Frank Márton morgondai földmivelő, és Theil Eduárd medgyesi polgár.

B) A besztercei pályáallomáson 1860. augusztus 25-kén

Anyakanczákért szopós csikókkal:

Az első díjt 25 darab arannyal nyerte ludvégi jószághasznosbérő Varró Lajos, — a többi négy díjt 6 darab arannyal Farkas Károly máti udvarbíró, Némethi Sándor kékesi udvarbíró, Darkó Károly galaczi udvarbíró, és Klee Mihály besztercei polgár.

Három éves kanczákért:

Az első díjt 15 darab arannyal nyerte Kiss József abafáji tisztartó, — a többi négy díjt 6 darab arannyal Farkas Károly máti tisztartó, Zöldi János abafáji udvarbíró, Gyarmathi Sándor nagy-nyulási tisztartó, és Müller András besztercei földmivelő.

Csupán ezüst érdempénzeket nyertek a díjak elégtelensége miatt: Klemens Sámuel besztercei polgár, Somogyi Sándor veresegyházi reform. pap, Eckhardt József tekei szász pap, Itzig Berger entrádami izraelita, Réner János tekei polgármester, és Gitza Jákob borgó-sosényi földmivelő.

C) A nagy-enyedi pályáallomáson 1860. szeptember 14-kén

Anyakanczákért szopós csikókkal:

Az első díjt 25 darab arannyal nyerte Szabó József bethlen-szent-miklósi tisztartó, — a többi négy díjt 6 darab arannyal nyerték Grün Izsáknaros-ujvári kereskedő, Balogh József tövisi tisztartó, Heves Gábor buzás-bocsárdi jószághasznosbérő, és Incze Károly a-gáldi tisztartó.

Három éves kanczákért:

Az első díj 15 darab arannyal egy díj-érdemes kancza hiányért nem fizetett ki, — a többi négy díjak közül 6 darab arannyal hasonlóképp csak három szolgáltatott ki, még pedig Grün Izsák m.-ujvári kereskedőnek, Grün Emmánuelnek ugyanonnan, és nagy-enyedi polgár Reoly Henriknek.

Csupán ezüst érdempénzeket kaptak: Wachmann Kolos tövisi földbirtokos, és Puján Vazul járáshivatali írnok Balázsfalván.

D) A sepsi-szentgyörgyi pályáallomáson 1860. szeptember 28-kán

Anyakanczákért szopós csikókkal:

Az első díjt 25 darab arannyal nyerte sepsi-szentgyörgyi földbirtokos Vida Dani, — a többi négy díjt 6 darab arannyal lisznyói földbirtokos Jákó Pál, dálnoki földbirtokos Gál Zsigmond, zágoni földbirtokos Bartha Ferencz, és angelosi földbirtokos Bakcsi Károly.

Három éves kanczákért:

Az első díjt 15 darab arannyal nyerte tamásfalvi földbirtokos Turi Gergely, — a többi négy díjt 6 darab arannyal pávai birtokos Miskolczy Lajos, illyefalvi birtokos Petke Antal, zágoni birtokos Czirjék Zsigmond, és szemerjai birtokos Baria Elek.

A díjak elégtelensége miatt csupán ezüst érdempénzeket kaptak: Lázár Mihály dálnoki földbirtokos, Szilvester David komolói birtokos, Veres Samu árkosi földmivelő, Barabás Albert márkosfalvi birtokos, Berde Ferencz szacsvai földmivelő, Szörcei Ferencz földbirtokos Szörcsén, Szabó David zaláni birtokos, és Imre Károly elfalvi birtokos

A pályázó lovak száma volt:

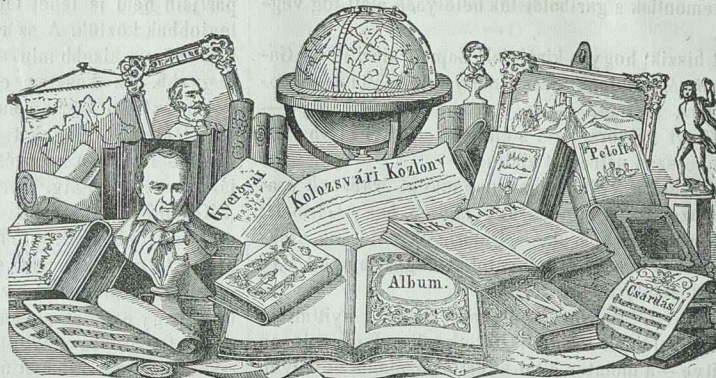
a segésvári pályáallomáson	22 darab
a besztercei „	30 „
a nagy-enyedi „	17 „
a s.-sz.-györgyi „	42 „
mindössze	111 darab.

Az erdélyi cs. k. helytartósági elnökségtől.
Nagy-Szeben, october 20-án, 1860.

NEM HIVATALOS.

(1127)

(1—1)

Alólírt tisztelettel jelenti a t. cz. közönségnek, hogy könyv-, mű- és hang jegyraktára a gr. Gyulay háznál volt eddigi helyiségénél tágasb tért igényelvén, kereskedése mai naptól kezdve a Fröhlich-házhoz (Főpiacz, 164. sz. a.) van áttéve.

Demjén László.

Alólírtnál éppen most jelent meg:

„Erdélyi nemzeti fejedelmek arczképe“

19 kép egy lapon 2 frt, chinai papíron 2 frt 50 kr., postán küldve 3 frt.

UTI KÉPEK,

Sept.-nov. 1859.

írta gróf WASS ADÁMNÉ.

Ára 2 frt.

Tiszta jövedelme a kolozsvári nemzeti színház javára van szentelve.

Régi képek a kronikákból.

Írta Papp Miklós. Ára 1 frt.

Tiszta jövedelme a tordai Széchenyi-szoborra van szentelve.

(1114)

(4-4)

Ujabb hirdetés

a kolozsvári cukorgyár eladása tárgyában.

A fennforgó gyár-eladás tárgyában e lap idei szept. 27-diki 78-dik számában szept. 30-kára hirdetett társulati közgyűlés mai napon, oct. 4-kén meglőn tartva, s abban az azt megelőzőt részvényesi előleges értekezlet megállapodásai alapján határozatul kimondatott, hogy a jelenlévő tagok ily fontos kérdésbeni végleges határozásáért egész tekinteteken kívül számos tagnak vidéken lakása s a gyűléshirdetés és megtartás közötti idő szerfeletti rövidege miatt is a felelősséget magukra nem vehetik; ennél fogva végezték, hogy újabb közgyűlési határnapul idei november 1-jét tűzzék ki; a meddig a távollakó részvényesek is érdekeik képviseléséről felhatalmazás után gondoskodhassanak. Mely közgyűlési végzés a társulati ügyintéző bizottság által ezennel közhirrre tétetik. A gyűlés a nemes város tanácsházánál a községi gyűlés teremében fogván délelőtt 10 órakor elkezdődni.

(1107)

(10—10)

A budai kölcsönsorsjegyek

legközelebbi huzása f. év október 31-kén fog megtörténni.

A 4.769.675 o. é. forintból álló nyerő összeg 40,000, 30,000, 20,000 stb. forintos nyeremé-

nyekre van osztva. A legkisebb nyeremény, a melynek mindegyikére ezen 40 forintos sorsjegyeknek kivétel nélkül esni kell: 60, 70, 75, 80 forint osztórák értékben. — Sorsjegyek kaphatók: Dietrich Sámuelnél.